

Nefndarsvið Alþingis
Alþingishúsinu v/Austurvöll
101 Reykjavík

Reykjavík, 10. febrúar 2022
Tilvísun: 202202-0005

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um málefni innflytjenda, nr. 116/2012 (móttaka einstaklinga með vernd, innflytjendaráð) 152. löggjafarþing 2021 - 2022. Þingskjal 380 - 271. mál.

Alþýðusamband Íslands (ASÍ) skilaði umsögn við frumvarp sama efnis, dags. 9. mars 2021 og sendist sú umsögn hér aftur með minniháttar breytingum.

ASÍ tekur heilshugar undir mikilvægi frumvarps til laga um breytingar á lögum um málefni innflytjenda, nr. 116/2012 (móttaka flóttafólks og innflytjendaráð) og styður framgang þess. Í frumvarpinu eru lögð til nauðsynleg skref til lögfestingar nýs verkefnis Fjölmenningsseturs, innan svokallaðrar samræmdrar móttöku flóttafólks. Úrræðið miðar að því að jafna þjónustu við flóttafólk hvort sem það kemur hingað til lands á eigin vegum, í boði stjórnvalda eða í gegnum fjölskyldusameiningu. Til að Fjölmenningssetur geti sinnt framkvæmd móttökunnar er brýnt að tryggja því heimild til að vinna með persónuupplýsingar að því marki sem nauðsyn krefur, frá Útlendingastofnun, sveitarfélögum og öðrum opinberum aðilum, í samræmi við ákvæði laga um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga.

Alþýðusambandið telur einnig til bóta að fulltrúi heilbrigðisráðuneytis skuli fá sæti í Innflytjendaráði. Gott aðgengi að góðri heilbrigðisþjónustu, sem byggir á þekkingu á heilsukvillum tengdum áföllum, er einn grundvallarþáttur í aðlögunarferli flóttafólks.

Hér á eftir fara frekari vangaveltur og tillögur til úrbóta í málefnum flóttafólks á Íslandi:

Þótt frumvarpið feli í sér ótvíræð framfaraskref þarf að ganga lengra til að gera flóttafólki kleift að aðlagast íslensku samfélagi og verða fullir þátttakendur á vinnumarkaði.

- Móta þarf heildræna stefnu stjórnvalda í málefnum innflytjenda og flóttafólks til framtíðar. Þar þarf að horfa til allra sviða samfélagsins sem lúta að innflytjendum og flóttafólki og þjónustu við það í þeirra daglega lífi, þ.m.t. heilbrigðiskerfisins og menntakerfisins. Sérstaklega þarf að líta til þátttöku flóttafólks á vinnumarkaði og tryggja aðgengi þeirra að störfum við hæfi. Æskilegt er að líta til hinna Norðurlandanna sem hafa mun víðtækara og heildrænna móttökukerfi fyrir flóttafólk en Ísland.
- Stórauka þarf aðgengilega tölfræði og rannsóknir á velferð flóttafólks. Til dæmis hefur reynst þrautinni þyngra að fá tölfræðiupplýsingar um hvaðan flóttafólk fær tekjur sínar til að meta stöðu þeirra á íslenskum vinnumarkaði, þ.e.a.s. hlutfall þeirra á vinnumarkaði, á fjárhagsaðstoð sveitarfélaganna og innan atvinnuleysistrygginga eða lífeyriskerfis. Nú eru liðin meira en sex ár frá því að flóttafólki fór að fjölga verulega á Íslandi og því mikilvægt að hafa góða tölfræði og rannsóknir sem lýsa geta þróun þessara fólksflutninga, en um mikilvægi þessa er einmitt getið í E-lið framkvæmdaráætlunar í málefnum innflytjenda fyrir árin

Alþýðusamband Íslands

2016-2019. Traustar upplýsingar eru lykilatriði til að tryggja aðlögun flóttafólks og ýta undir fulla þátttöku á vinnumarkaði og í samfélaginu.

- Bæta þarf aðgengi flóttafólks og innflytjenda að opinberri þjónustu, með aukinni áherslu á túlkun og þýðingar, þar á meðal til að tryggja áreiðanlegar upplýsingar um réttindi og skyldur í samfélaginu og á vinnumarkaði. Líkt og fram kemur í álitum umboðsmanns Alþingis frá 2018 vegna stöðu einstaklinga sem ekki eru mældir á íslensku í samskiptum við stjórnvöld, standa opinberar stofnanir mjög misjafnlegar þegar kemur að því að notast við túlkun og þýðingar. Í útboðum ríkisins er engin krafa gerð um menntun eða þjálfun túlka, heldur er lægsta verðtilboðið alltaf valið. Þetta skapar undirboðsmarkað og kemur í veg fyrir eðlilega þróun starfsstéttarinnar. Til dæmis mætti líta til táknmálstúlkunar þegar huga þarf að framtíðarfyrirkomulagi í þessum málaflokki.

Virðingarfyllst,

f.h. Alþýðusamband Íslands

Guðrún Margrét Guðmundsdóttir